

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 54045643/610-1960
Konu : Soru Önergeleri

18.06/2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 28.05.2014 tarihli ve 43452547-120.00-179940 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, İzmir Milletvekili Ahmet Kenan TANRIKULU'na ait 7/44029, Hatay Milletvekili Adnan Şefik ÇİRKİN'e ait 7/44030, Kocaeli Milletvekili Haydar AKAR'a ait 7/44031, Tekirdağ Milletvekili Emre KÖPRÜLÜ'ye ait 7/44032, Iğdır Milletvekili Pervin BULDAN'a ait 7/44033, Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran BULUT'a ait 7/44034, 7/44035, 7/44036, 7/44038, Ankara Milletvekili Özcan YENİÇERİ'ye ait 7/44037, 7/44039, 7/44040, İzmir Milletvekili Mehmet Ali SUSAM'a ait 7/44041, Balıkesir Milletvekili Ayşe Nedret AKOVA'ya ait 7/44042 ve Antalya Milletvekili Gürkut ACAR'a ait 7/44043 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

- 1- Görüş 7/44029, 7/44030, 7/44031, 7/44032, 7/44033, 7/44034, 7/44035, 7/44036, 7/44037, 7/44038, 7/44039, 7/44040, 7/44041, 7/44042, 7/44043 (23 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi : Ahmet Kenan TANRIKULU
Esas No : İzmir Milletvekili
:7/44029

Geçtiğimiz günlerde ÇAYKUR Genel Müdürlüğü'nde yaş çay taban fiyatını açıkladığımız basın toplantısında; Rize'nin tek ürüne bağımlılıktan kurtulması ve mono kültürden polikültüre geçilmesi gerektiği yönünde açıklamalarınız olmuştur.

Rize ve diğer bölge illerinde gerek iklim şartları, gerekse yer yer % 80'e varan eğime sahip arazilerde çay tarımı dışında vatandaşımızın geçimini sağlayacak bir ürün yetiştirmesi mümkün olmayıp, 1 milyonu aşkın Doğu Karadeniz insanının alternatifsiz geçim kaynağı çaydır. Bu bağlamda;

- SORU 1)** Bu açıklamamızı yaparken, çayın yerine alternatif ürün olarak hangi ürünü kastedilmiştir?
SORU 2) Bu ürünün Karadeniz ve özellikle çay üreticimiz için ön fizibilitesi nedir?
SORU 3) Böyle bir ürünün Karadeniz'de yetiştirilmeye başlanması için hangi teşvikler uygulanacaktır?

CEVAP 1-2-3) Ülkemizde; 764 Bin dekar alanda, ortalama yıllık 1-1,3 Milyon ton yaş çay üretimi gerçekleştirmekte olup, üretimin büyük bir kısmı Rize, Trabzon, Artvin, Giresun ve Ordu illerinde yapılmaktadır. Çay bölge için önemli bir ürün olmakla birlikte, ürün çeşitliliğinin artırılması amacıyla 1990'lı yıllardan itibaren gerek Bakanlığımız "Bitkisel Üretim Geliştirme Projesi" kapsamında, gerekse mahalli kaynaklar kullanılarak, bölgenin iklim özellikleri, toprak ve arazi yapısına uygun olmak üzere, kivi, mavi yemiş, Trabzon hurması, özellikle pekmez yapımında yüksek kalite sağlayan kokulu üzüm, elma ve ceviz bahçesi kurulması ve seracılık yapılması için üreticilerimiz teşvik edilmiş ve bu kapsamda eğitim yayım çalışmaları yürütülmüştür.

SORU 4) Bakanlar Kurulu'na sevk edildiğini belirttiğiniz Çay Kanun Tasarısının hazırlık aşamasında, hangi üretici kuruluşlarından öneri istenmiştir?

SORU 5) Adı geçen Çay Kanunu Tasarısı hazırlanırken bölge üreticilerimizden hangi görüşler, hangi tarihteki toplantılarda alınmış, bunların ne kadarı tasarıya yansıtılmıştır?

CEVAP 4-5) Sektördeki kanuni düzenleme ihtiyacına binaen ÇAYKUR öncülüğünde 10/11/2012 tarihinde; Rize ve Trabzon Ticaret Odaları, Rize Ticaret Borsası, Rize ve çevre ilçelerin Ziraat ve Ticaret Odaları ile Ulusal Çay Konseyinin katılımı ile bir toplantı yapılmıştır. Bu toplantıda Çay Kanununun çıkarılması ve bu Kanunda yer alacak hususlara ilişkin olarak sektörel bir kanaat oluşmuştur.

Bu çerçevede 2013 yılında Bakanlığımızca, sektörün beklentileri de dikkate alınarak bir çalışma başlatılmış olup, konu Bakanlığımız nezdinde değerlendirilmektedir.

SORU 6) Tarım Sigortası (TARSİM) çayda don ve yanma teminatını içermemektedir. Bu sene çayda don ve yanma nedeni ile üreticilerimizin %15 ila %30 civarında kaybı vardır, bunun telafisi nasıl sağlanacaktır? Bu teminatlar TARSİM'de ne zaman yer alacaktır?

CEVAP 6) 2005 yılında çıkarılan 5363 sayılı Tarım Sigortası Kanunu ile 2006 yılında ilk kez Tarım sigortaları uygulaması başlatılmıştır. Uygulamanın başlamasından bugüne her geçen yıl kapsamı genişletilen Tarım Sigortalarında; bitkisel ürünlerini, seralarını, büyük ve küçükbaş hayvanlarını, kümes hayvanlarını, su ürünlerini ve arılı kovanlarını sigortalatan üreticilerin sigorta prim miktarlarının %50'si devlet tarafından karşılanmaktadır. Açık alanda yetiştirilen meyvelerde çiçeklenme evresindeki don riskinin sigorta kapsamına alınması nedeniyle, sigorta paketindeki diğer riskler hariç sadece don riski priminin %67'si devlet tarafından karşılanmaktadır.

Çay ürününde; dolu, fırtına, hortum, yangın, heyelan, deprem, sel ve su baskını riskleri tarım sigortaları kapsamında olup, don afeti dolayısıyla oluşan zararlar sigorta teminatı kapsamında olmadığı için 2090 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmektedir.

Tarım sigortalarında kapsamın genişletilmesi ve herhangi bir doğal afet riskinin, sigorta kapsamına alınabilmesi;

- Gerekli analizlerin ve aktüeryal hesaplamaların yapılmasına,
- Kullanılabilir nitelikteki istatistiki verilerin varlığına ve elde edilmesine,
- Söz konusu riskin üretici tarafından kontrol edilebilirliğine ve risk önleme tedbirlerinin alınabilirliğine,
- Hasar tespitlerinin yapılabilirliğine,
- Sisteme getireceği yüklere,
- Bütçe imkânlarına,
- Reasürans imkânlarına ve
- Eksperlerin konu ile ilgili eğitimlerine bağlıdır.

Bu bağlamda tarım sigortalarının kapsamının genişletilmesi, çay bitkisinde don riskinin kapsama alınması ile ilgili çalışmalar devam etmektedir.